

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/164/2022
Identifikačné číslo spisu:	8120200936
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8120200936.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. J., bývajúcej v J. - R., S. XX, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária V4 JURISTIC group, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Furdekova 16, proti žalovaným 1/ E. Š., bývajúcemu v F. XX, 2/ H. F., bývajúcej v D., Š. X a 3/ Y. R., bývajúcej v F. XX, žalovaní 1/ až 3/ právne zastúpení Mgr. Karolom Ševcom, advokátom, so sídlom v Prešove, Hlavná 29, o nahradenie vyhlásenia vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 32C/3/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/37/2021 z 28. marca 2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 3/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom z 10. júna 2021, č.k. 32C/3/2020-116 zamietol návrh na prerušenie konania, ako aj žalobu žalobkyne vo veci samej (výrok I.). Žalovaným 1/ a 3/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.). Vo vzťahu medzi žalovanou 2/ a žalobkyňou stranám sporu náhradu trov konania nepriznal (výrok III.). V dôvodoch svojho rozhodnutia po skutkovej stránke uviedol, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa a žalovaní sú podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX kat. úz. F. ako parcela č. XXX - orná pôda o výmere 1713 m² (ďalej aj „ponúkaná nehnuteľnosť“). Písomným podaním z 15. mája 2019 žalovaní 1/ až 3/ okrem iných osôb oznámili žalobkyni záujem o predaj svojich spoluvlastníckych podielov a ponúkli jej na využitie predkupné právo k spoluvlastníckym podielom, ktoré mienili odpredať za cenu 5,- eur/m². Písomným podaním zo dňa 24. júna 2019 si žalobkyňa uplatnila predkupné právo podľa § 140 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Z notárskej zápisnice spísanej notárom JUDr. Jánom Marušinom 8. januára 2020 vyplynulo, že žalobkyňa uvedeného dňa zložila do notárskej úschovy sumu 2.260,- eur, z ktorej mala byť vyplatená suma 1.427,50 eur žalovanému 1/, suma 475,83 eur žalovanej 2/ a suma 356,87 eur žalovanej 3/. Z takto zisteného skutkového stavu okresný súd vyvodil záver, že žalobkyňa prijala ponuku od žalovaných dňa 24. júna 2019 a počítajúc od tohto dátumu

2-mesačnú prekluzívnu lehotu, uvedenú v ustanovení § 605 Občianskeho zákonníka na vyplatenie ponúkanej nehnuteľnosti, dňa 25. augusta 2019 došlo k jej márnemu uplynutiu (viď § 605 veta druhá Občianskeho zákonníka) a teda aj zániku práva. Súd prvej inštancie tiež poukázal na to, že kúpna cena bola zložená do notárskej úschovy u notára dňa 8. januára 2020, teda po uplynutí 2-mesačnej prekluzívnej lehoty, čo nebolo sporné a napokon uvedenú skutočnosť na pojednávaní potvrdil aj zástupca žalobkyne. Okrem toho, že došlo k uplynutiu prekluzívnej lehoty pri realizácii predkupného práva žalobkyne za rozhodujúce v spore okresný súd považoval aj to, že medzi sporovými stranami neboli uzavreté kúpne zmluvy a nikoho nemožno nútiť, aby takéto zmluvy uzavrel. Obzvlášť v okolnostiach danej veci, ak zloženiu súm do notárskej úschovy nedošlo v zákonom stanovenej lehote. Z vyššie uvedených dôvodov žalobu žalobkyne, ktorá sa domáhala nahradenia vyhláseniu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol ako nedôvodnú. Návrh žalobkyne na prerušenie konania podľa § 164 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) okresný súd zamietol preto, lebo prerušenie konania navrhované zástupcom žalobkyne by len neúmerne predlžovalo aktuálne prebiehajúce konanie, čo by bolo kontraproduktívne a spôsobilo privodiť nanajvýš prieťahy v konaní. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 28. marca 2022 sp. zn. 7Co/37/2021 na odvolanie žalobkyne nepripustil zmenu žaloby; odmietol odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania; potvrdil rozsudok vo výrokoch o zamietnutí žaloby a o trovách konania; žalovaným 1/ a 3/ priznal voči žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % a žalovanej 2/ voči žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Nepripustenie zmeny žaloby žalobkyňou odôvodnil tým, že táto sa zmeny žaloby domáhala v priebehu odvolacieho konania, pričom takýto postup nie je možný v zmysle § 371 CSP. Odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania odmietol ako neprípustné podľa § 386 písm. c/ CSP konštatujúc zároveň, že možnosť odvolacieho súdu preskúmať výrok o prerušení konania je daná len vtedy, ak sa takémuto návrhu strany sporu vyhovie. Nesmie ísť o rozhodnutie, ktorým sa zamieta návrh na prerušenie konania, o čo išlo v preskúmvanej veci. Čo sa týka veci samej, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti dôvodov rozhodnutia okresného súdu doplnil, že v ustanovení § 605 veta prvá Občianskeho zákonníka je vymedzená doba, v ktorej môže oprávnený spoluvlastník svoje právo prednostnej kúpy vykonať a zároveň spôsob akým musí reagovať na ponuku na odkúpenie. Pokiaľ chce úspešne uplatniť svoje predkupné právo a vec kúpiť, oprávnený spoluvlastník musí ponúkнутú vec vyplatiť. Z vyššie uvedeného vyplýva, že k prijatiu ponuky na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu dochádza vyplatením tohto podielu oprávnenou osobou v zákonnej 2-mesačnej lehote. Samo vyhlásenie o prijatí ponuky bez vyplatenia podielu v tejto lehote nemožno preto považovať za účinné prijatie ponuky. Tento záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. mája 2019, sp. zn. 2Cdo/44/2008. V prejednávanej veci k prijatiu ponuky zo strany žalobkyne síce došlo, avšak bez vyplatenia spoluvlastníckych podielov a to dňa 24. júna 2019. Kúpna cena za spoluvlastnícky podiel bola zložená do notárskej úschovy až 8. januára 2020, t.j. po márnom uplynutí zákonnej 2-mesačnej prekluzívnej lehoty, čo malo za následok zánik predkupného práva (viď § 583 Občianskeho zákonníka). V odvolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 3/ v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Pokiaľ ide o žalovanú 2/, táto bola taktiež v odvolacom konaní úspešná, avšak trovy odvolacieho konania jej odvolací súd nepriznal, keďže jej žiadne nevznikli. Napokon pokiaľ ide o námietku zaujatosti vznesenú žalobkyňou v podaní z 9. februára 2021 (č.l. 64-65 spisu) táto ako vyplýva z jej obsahu sa týka len okolností, ktoré spočívali v procesnom postupe sudcu v konaní. Na takúto námietku zaujatosti sa neprihliada, v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá, čo vyplýva priamo z ustanovenia § 53 ods. 3 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f/ CSP, mala teda za to, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné

práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podané dovolanie taktiež odôvodňovala ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP teda, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej súdnej praxe odvolacieho súdu. Bližšie vytýkanú vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) odôvodnila tým, že súdy nižších inštancií v dôvodoch svojho rozhodnutia nereagovali dostatočným spôsobom na argumentáciu žalobkyne ohľadne nadobúdania spoluvlastníckych podielov žalovaných počas konania a to prostredníctvom inštitútu vydržania. Podľa názoru žalobkyne išlo o obchádzanie, či porušovanie hmotnoprávných ako aj procesnoprávných podmienok vzťahujúcich sa k vydržaniu. Týmto postupom súdy oboch inštancií zvýhodnili žalovaných poskytovaním ochrany nad rámec spravodlivého súdneho konania. Rozhodnutie súdu prvej inštancie z pohľadu jeho odôvodnenia je nad rámec zákonnosti a nerešpektuje, či nereaguje na skutkové a listinnými dôkazmi podložené tvrdenia žalobkyne. Za ďalšie, okresný ako aj odvolací súd znemožnili žalobkyni uplatňovať procesné práva, nakoľko súd prvej inštancie vykonal dokazovanie bez účasti právneho zástupcu. Odvolací súd tiež rozhodol bez nariadenia pojednávania, bez súhlasu procesných strán, čo znemožnilo realizáciu práva žalobkyne na spravodlivé konanie a právo konať pred súdom. Z uvedeného dôvodu, spôsob akým odvolací súd rozhodol je nie len že nesprávny ale najmä arbitrárny. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 28. apríla 2004 sp. zn. 22Cdo/352/2004, z ktorého vyplýva, že súd je povinný skúmať titul nadobudnutia procesných strán, najmä ak ide o vydržanie.

4. Žalovaní 1/ a 3/ v podanom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne dovolací súd žiadali, aby podané dovolanie žalobkyne odmietol majúť za to, že táto vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku nevymedzila zákonom zodpovedajúcim spôsobom právnu otázku, ktorú mal vyriešiť dovolací súd; ďalší uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP je z pohľadu žalovaných nepreskúmateľný pre jeho nezrozumiteľnosť okrem toho, že za vadu konania považuje dovolateľka odmietnutie zmeny žaloby odvolacím súdom. Žalovaní nesúhlasili ani z tvrdením dovolateľky, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné. Uviedli, že v konaní išlo o posúdenie jednoduchej otázky, či došlo k vyplateniu kúpnej ceny za ponúkaný spoluvlastnícky podiel dovolateľkou v zákonnej 2-mesačnej lehote podľa § 605 Občianskeho zákonníka. Nespornou skutočnosťou vo veci samej bolo, že nedošlo k prekluzívnej 2-mesačnej lehote k zaplaceniu kúpnej ceny zo strany žalobkyne za spoluvlastnícke podiely žalovaných. Tým, že nedošlo k účinnému prijatiu ponuky predkupného práva 2-mesačnej prekluzívnej lehote predkupne právo zaniklo (R 49/2010).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Žalobkyňa vo svojom dovolaní uviedla, že ho v prvom rade podáva v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba

rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

15. V preskúmvanej veci dovolateľka vidí vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP jednak v a/ odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), ktoré označila za arbitrárne, teda v rozpore s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie podľa § 220 ods. 2, 3 CSP, pretože súdy oboch inštancií sa vôbec nevenovali jej námietkam o „nezákonnom“ nadobudnutí vlastníckeho práva žalovaných vo vzťahu k ponúkanej nehnuteľnosti. Inak povedané, súdy nižších inštancií porušili svoju povinnosť skúmať zákonnosť vydržania. Za ďalšie vadu zmätočnosti žalobkyňa videla v tom, b/ že súd prvej inštancie počas výsluchu navrhovaných osôb vykonal dokazovanie bez účasti právneho zástupcu žalobkyne a napokon v tom, c/ že odvolací súd rozhodol vo veci samej bez nariadenia pojednávania bez súhlasu procesných strán.

16. V súvislosti s dovolacou námietkou žalobkyne týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

17. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

18. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia

súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež dodáva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky námietky odvolania. Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. Osobitne v súvislosti s dovolacou argumentáciou žalobkyne, týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia, resp. arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd uvádza, že sudy nižších inštancií poskytli žalobkyne dostatočné odpovede na jej otázky, resp. vnesené argumenty, keď vzhľadom k predmetu sporu tak, ako ho vymedzovala žalobkyňa, po vykonanom dokazovaní konštatovali, že žalobkyňa síce prijala ponuku od žalovaných na odkúpenie spoluvlastníckych podielov, avšak v zákonom stanovenej 2-mesačnej prekluzívnej lehote podľa § 605 Občianskeho zákonníka súčasne nedošlo k vyplateniu kúpnej ceny. Z toho dôvodu bola v spore o nahradenie vyhlásenia vôle uzavrieť kúpnu zmluvu neúspešná (viď tiež R 49/2010). Ako už bolo uvedené v opravnom konaní nemusí dať odvolací súd odpoveď na všetky námietky vznesené odvolateľom, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní zostali sporné. Ak v danom prípade žalobkyňa argumentuje tým, že sudy nižších inštancií sa dostatočným spôsobom nevenovali tomu, ako žalovaní nadobudli spoluvlastnícke podiely v ponúkanej nehnuteľnosti, ide z pohľadu predmetu sporu, tak ako ho vymedžila samotná žalobkyňa, o nepodstatné, resp. nie je rozhodujúce tvrdenie, odhliadnuc od toho, že žalobkyňa si sama protirečí, ak na jednej strane má záujem od žalovaných kúpiť ich spoluvlastnícke podiely no na druhej strane súčasne kategoricky vlastnícke právo žalovaných 1/ až 3/ spochybňuje údajnou „nezákonnosťou“ vydržania.

20. K dovolacej námietke žalobkyne, že postupom súdu súdom prvej inštancie bolo počas výsluchu navrhovaných osôb vykonané dokazovanie bez účasti právneho zástupcu žalobkyne dovolací súd uvádza, že uvedené skutočnosť z obsahu súdneho spisu nevyplýva. Zo zápisnice o pojednávaní, začatom na Okresnom súde Prešov 10. júna 2021 o 8:30 hod., dovolací súd zistil, že právny zástupca žalobkyne vstúpil do pojednávacej miestnosti v čase 8:40 hod. Skutočnosť, že zmeškal začiatok pojednávania a dostavil sa s 10 minútovým meškaním nemožno vytýkať ako vadu súdu, znemožňujúcu procesnej strane uplatňovať jej procesné oprávnenia. Navyše v uvedenom čase (10 min.) nebolo súdom vykonávané žiadne dokazovanie. Súd prvej inštancie na pojednávaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi v prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne, stranám sporu umožnil vyjadriť sa k dokazovaniu, pričom žiadna zo strán nemala návrhy na doplnenie dokazovania, vec prejednal a vydal rozhodnutie.

21. K tvrdeniu žalobkyne o nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu, spočívajúcom v rozhodnutí bez nariadenia pojednávania a bez vyjadrenia súhlasu žalobkyne s týmto postupom, dovolací súd uvádza, že obligatórna povinnosť odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie je explicitne upravená v ust. § 385 ods. 1 CSP. Podľa tejto zákonnej úpravy odvolací súd nariaďuje pojednávanie vždy vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo ak nariadenie pojednávania vyžaduje dôležitý verejný záujem. V danom prípade odvolací súd v priebehu odvolacieho konania nevstúpil do procesu modifikácie skutkového stavu opakovaním alebo doplnením dokazovania, keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie, preto z uvedeného zákonného dôvodu nariadiť pojednávanie povinný nebol. Rovnako tak nemožno daný prípad považovať za vec dôležitého verejného záujmu, nakoľko rozhodnutie v merite veci má dopad iba na strany sporu. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo prejednaním odvolania bez nariadenia pojednávania k nesprávne procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace

procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP nie je daný.

22. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 3Cdo/105/2018, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

23. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

24. Dovolaiteľka v danom prípade preto neopodstatnene namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP, preto dovolací súd jej dovolanie ako neprípustné v uvedenej časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania ďalej vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odvolaciemu súdu zovšeobecňujúcim spôsobom vytýkala, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, avšak bez ďalšej konkretizácie nesprávnej aplikácie niektorého z použitých ustanovení § 415, § 420 ods. 1, § 442 ods. 1 a § 123 Občianskeho zákonníka na zistený skutkový stav. Právnym posúdením veci je pritom aplikácia práva na zistený skutkový stav; je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu, súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26. V danom prípade z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobkyňa zastúpená kvalifikovaný právny zástupcom „advokátom“, nepostupovala v súlade s vyššie definovanými požiadavkami pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď jasne nevymedzila konkrétnu právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie a neoznačila kvalifikovaným spôsobom žiadne konkrétne rozhodnutie, stanovisko, judikát najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu) od záverov, ktorého sa mal odvolací súd odkloniť a neuviedla, ako by mala byť otázka správne riešená. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedla iba všeobecnú charakteristiku nesprávnosti zo strany odvolacieho súdu, pričom sa sústreďovala najmä na otázky, ktoré súdy nižších inštancií nepovažovali za rozhodujúce vo veci samej. V čom konkrétne sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu však neuviedla a uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku bez toho, aby bola znevýhodnená procesná strana (žalovaní). Námietka žalobkyne, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne nie je samé osebe spôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Navyše o odklon od ustálenej rozhodovacej praxe v zmysle citovaného ustanovenia sa nemôže jednať ani preto, lebo rozhodnutia na ktoré dovolateľka poukázala (rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR z 28. apríla 2004 sp. zn. 22Cdo/352/2004, z 27. apríla 2006 sp. zn. 22Cdo 984/2006, z 28. apríla 2004 sp. zn. 22Cdo/352/2004) nespĺňa podmienku definície ustálenej súdnej praxe tak, ako ju má na mysli judikatúra najvyššieho súdu (viď R 71/2018).

27. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov

súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza.

28. S poukazom na vyššie uvedené preto dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP ako neprípustné v zmysle § 447 písm. f/ CSP odmietol.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.